

SAMGÖNGUMÁL OG INNVIÐIR - Ályktanir Haustþings SSV 2021

Haustþing SSV, haldið 29. september 2021, leggur fram eftirfarandi ályktanir um samgöngumál og innviði, sem byggja m.a. á tillögu að Samgöngu- og innviðaáætlun Vesturlands 2021-2029:

Vegamál

Haustþing SSV fagnar því að vinna við tvöföldun Vesturlandsvegur á Kjalarnesi er komin vel á veg. Afar brýnt er að framkvæmdaáætlun standist og tvöföldun verði lokið árið 2023. Haustþing SSV skorar á stjórnvöld að ljúka veghönnun og allri undirbúningsvinnu við tvöföldun vegar frá Hvalfjarðargöngum í Borgarnes þannig að framkvæmdir geti hafist eigi síðar en árið 2025 líkt og kveðið er á um í samgönguáætlun stjórnvalda.

Sundabraut mun bæta umferð til og frá höfuðborginni og auka umferðar- og almannaoýrugi til mikilla muna. Haustþing SSV 2021 fagnar þeirri vinnu sem Vegagerðin og Reykjavíkurborg hafa lagt í vegna Sundabrautar. Afar brýnt er því að nýta heimild í lögum um að Sundabraut verði samvinnuverkefni og unnið verði í samræmi við yfirlýsingu samgönguráðherra og borgarstjóra um að framkvæmdir hefjist eigi síðar en 2026. Mikilvægi Sundabrautar fyrir Vesturland og aðra landshluta er gríðarlega mikið og sennilega sú samgöngubót sem mest áhrif hefði á byggðapróun á Vesturlandi sem heild.

Samhliða öðrum framkvæmdum við Vesturlandsveg er ljóst að fara þarf í tvöföldun Hvalfjarðarganga á næstu árum þegar hámarki umferðar um göngin skv. reglugerð verður náð. Ríkissjóður verður tímanlega að hafa frumkvæði að nauðsynlegum undirbúningi og framkvæmd verkefnisins. Brýnt er að Vegagerðin leggi fram sem fyrst tillögur sínar að legu nýrra ganga og áætlun um undirbúning verkefnisins.

Snæfellsnesvegur númer 54 um Skógarströnd er eini stofnvegur Vesturlands án bundins slitlags og sá lengsti án bundins slitlags á láglandi landsins alls. Sem stofnvegur er vegurinn hluti af grunnneti skv. samgönguáætlun. Vegurinn ætti því að vera í forgangi við ráðstöfun fjármuna á samgönguáætlun. Skógarstrandarvegur, með þverun Álftafjarðar, er forsenda fyrir auknu

samstarfi sveitarfélaga við Breiðafjörð og góðri tengingu Snæfellsness, Dala, Vestfjarða og Norðurlands. Undanfarin fjögur ár hafa verið gerðar minniháttar lagfæringar á veginum um Skógarströnd. Á árunum 2021 og 2022 er gert ráð fyrir að komi um 1100 m.kr. í veginn. Haustþing SSV 2021 skorar á stjórnvöld að halda áfram að veita fjármagni til framkvæmda allt fyrsta tímabil núgildandi samgönguáætlunar þannig að fjármagni verði veitt til vegarins árin 2023 og 2024.

Það er óviðunandi að áframhaldandi framkvæmdum við Uxahryggjaveg verði frestað til ársins 2025. Haustþing SSV 2021 skorar á stjórnvöld að hefja að nýju framkvæmdir við verkefnið. Framkvæmdin mun m.a. tengja saman atvinnusvæði á Suðurlandi og Vesturlandi og búa til verðmæt tækifæri í ferðaþjónustu.

Þá er afar brýnt að vegurinn um Laxárdalsheiði verði endurskilgreindur og hann verði settur sem sérstök framkvæmd á samgönguáætlun og tekinn úr flokki tengivega. Mikilvægt er að ljúka lagningu bundins slitlags á veginn eigi síðar en árið 2023 enda er hann mikilvæg tenging á milli Vesturlands og Vestfjarðar annars vegar og Norðurlands hins vegar.

Haustþing SSV fagnar auknum fjárveitingum til tengivega á Vesturlandi á árunum 2020 og 2021 og að baráttumál SSV um tvöföldun fjárveitinga til tengivega hafi gengið eftir. Mikilvægt er að Vegagerðin forgangsraði framkvæmdum við tengivegi í samvinnu við SSV og m.t.t. umferðar, öryggis, nauðsynlegrar þjónustu og samfélagslegra þátta eins og t.d. skólaaksturs, atvinnusóknar o.fl. Tillaga að forgangsröðun kemur fram í nýrri samgönguáætlun Vesturlands. Brýnt er að auknu fjármagni verði veitt til tengivega og farið verði í sérstakt átak í að leggja bundið slitlag á þessa vegi sem tengja saman dreifbýli og þéttbýli.

Mikilvægt er að nú þegar verði farið í viðhaldsverkefni við þjóðveg 54 á Snæfellsnesi. Ástand þjóðvegur 54, frá Borgarnesi, um Mýrar og vestur eftir Snæfellsnesi, er mjög bágborið. Sig og frostsKemmdir hafa gert veginn ósléttan yfirferðar, vegkantar eru víða brotnir og hafa gefið eftir á löngum köflum og vestan Vegamóta er vegurinn of mjór. Á kafla vestan þéttbýlis Grundarfjarðar eru vegkantar einnig lélegir og þarfnast styrkingar. Sama á við um þjóðveg 56 um Vatnaleið og þjóðveg 58, Stykkishólmsveg. Sömuleiðis er mjög brýnt að fara í viðhald á Vestfjarðavegi í mið-Dölum. Haustþing SSV skorar á stjórnvöld að auka framlög til Vegagerðarinnar, ekki síst til almenns

viðhalds. Þó nýjar vegaf framkvæmdir séu af hinu góða, þá má ekki gleymast að sinna viðhaldi eldri vega þannig að sú fjárfesting skili arðsemi, geti þjónað hlutverki sínu og öryggi vegfarenda sé tryggt. Mikilvægt er að tryggja fjármagn til vetrarþjónustu.

Ljóst er, að gera þarf nauðsynlegar öryggisúrþætur á gatnamótum tengivega og Þjóðvegur 1 og ljúka þeim sem fyrst. Þá er mikilvægt að fjölga útskotum á fjölförnum vegum, tryggja að góðar girðingar séu meðfram þeim og ráðast í öryggisaðgerðir á stöðum þar sem stórviðri eru algeng. Nú þegar þarf að hefjast handa við að tvöfalda einbreiðar brýr á Vestfjarðavegi í Dalabyggð til að tryggja umferðaröryggi. Einnig er vakin á því athygli að skilgreining tiltekinna vega þarfnast endurskoðunar m.t.t. bæði umferðaröryggis og breytts hlutverks vegna aukinnar umferðar ferðamanna og vöruflutningabíla allt árið t.d. hjáleiðir eins og vegur um Geldingadruga.

Haustþing SSV fagnar nýjum lögum um samvinnuverkefni um vegaf framkvæmdir. Gjaldtöku skal hins vegar stillt í hóf gagnvart þeim sem eru reglulega á förum þar sem veggjald er lagt á, komið til móts við þau sem sækja atvinnu eða nám og þurfa að nýta viðkomandi mannvirki og að jafnræði sé gætt í hvívetna.

Almenningssamgöngur

Breiðafjarðarferjan Baldur er í lykilhlotverki varðandi samgöngur við Breiðafjörðinn. Það er ljóst að framtíð ferjusiglinga er mikilvæg fyrir atvinnulíf og samgöngur á milli Vestfjarða og Vesturlands. Þrátt fyrir endurbætur á vegakerfinu á sunnanverðum Vestfjörðum er mikilvægt að reksturs Baldurs verði ekki hætt. Nauðsynlegt er að ríkið fjárfesti í nýrri og öflugri ferju sem uppfylli allar nútíma öryggiskröfur og hefji siglingar eins fljótt og verð má, enda sýndi það sig síðastliðinn vetur að litlu mátti muna að illa færi þegar núverandi ferja varð vélavana á miðjum firðinum. Núverandi samningur ríkisins um rekstur ferjunnar er í gildi fram til vors 2022 með heimild til árs framlengingar. Því er brýnt að stjórnvöld nýti tækifærið nú þegar og skipuleggi ferjusiglingar um Breiðafjörð m.t.t. breyttra aðstæðna í atvinnulífinu, öryggis og stefnu stjórnvalda í orkuskiptum.

Farþegaferja var í rekstri á milli Akraness og Reykjavíkur sumarið 2017 og að margra mati góð viðbót fyrir þá Skagamenn sem stunda vinnu í miðbæ Reykjavíkur og ferðamenn sem vildu fara

þarna á milli, einkum m.t.t. þess álags sem orðið er á Vesturlandsvegi og stöðugt takmarkaðra aðgengis bíla að miðbæ Reykjavíkur. Haustþing skorar ríkið á að veita fjármagni til reksturs slíkrar ferju og gefa verkefninu meira svigrúm til undirbúnings og reynslu.

Almenningssamgöngur með „landsbyggðarstrætó“ eru mjög mikilvægar fyrir Vesturland. Brýnt er að núverandi leiðakerfi verði styrkt enn frekar á næstu árum. Haustþing SSV telur mikilvægt að Vegagerðin eigi gott samstarf við landshlutasamtökin um skipulag leiðakerfis og gerð sumar- og vetraráætlana. Haustþing SSV fagnar framlagi byggðaáætlunar til tilraunaverkefnis í Borgarfirði um samþættingu skóla- og tólmstundaaksturs annars vegar og almenningssamgangna hins vegar. Einnig var mikilvægt að fá framlag úr byggðaáætlun til vinnu við úttekt á möguleikum þess að búa til heildstætt kerfi almenningssamgangna á Snæfellsnesi.

Fundurinn vill einnig hvetja til að leitað verði allra leiða til hagræðingar í póstdreifingu eins og t.d. að póstur og fólksflutningar verði sameinaðir.

Hafnamál

Haustþing SSV 2021 áréttar að samgönguáætlun geri ráð fyrir framlagi til þeirra verkefna í hafnamálum sem eru áætluð á næstu árum á Vesturlandi. Þar eru m.a. verkefni í höfnum Snæfellsbæjar, Grundarfjarðarbæjar og Stykkishólmsbæjar. Í samgönguáætlun Vesturlands eru tiltekin þau verkefni sem óskir eru um að farið verði í á næstu árum. Fyrirhugaðar eru framkvæmdir við landfyllingu og breikkun aðalhafnargarðs á Akranesi og nauðsynlegt er að samgönguyfirvöld komi að því verkefni til þess að efla aftur stöðu fiskvinnslu og útgerðar frá Akranesi. Skarðsstöð í Dalabyggð gegnir hlutverki fyrir smábáta og nauðsynlegt er að endurbæta aðstöðu þar. Þá er lögð áhersla á að haldið verði áfram af krafti við úrlausn verkefna á sviði sjóvarna á Vesturlandi.

Flugvellir

Mikilvægt er að gert verði ráð fyrir viðhaldi á lendingarstöðum á Vesturlandi. Endurbæta verður slitlag á Stóra Kroppi. Mikilvægt er að lendingarstaðurinn á Rifi verði endurbættur þannig að hann geti gegnt hlutverki sínu í neyðartilfellum. Lögð er rík áhersla á að þyrlum verði áfram tryggt

eldsneyti á flugvellingum á Rífi, enda gegnir flugvöllurinn mikilvægu öryggishlutverki í því efni. Haustþing ályktar einnig að Kárastaðaflugvöllur, Stóri-Kroppur og Húsafell, ásamt lendingarstöðum í Dölum og á Snæfellsnesi, verði nýttir til kennslu- og æfingaflugs.

Fjarskiptamál

Háhraða nettengingar eru einn mikilvægasti hlekkurinn í samskiptum, þ.m.t. viðskiptaháttum nútímans, og hluti af grunngerð samfélagsins. Þær eru ein af meginforsendum ákvörðunar um búsetu og úrslitaatriði um þróun byggðar. Samkeppnishæfni svæða og íbúabyggða má því, ásamt annarri grunngerð, mæla út frá ástandi fjarskipta. Haustþing SSV 2021 skorar á stjórnvöld að skapa þau skilyrði, að ljósleiðaravæðing á minni þéttbýlisstöðum gangi hraðar fyrir sig, þannig að sami árangur náist í því verkefni og við ljósleiðaravæðingu í dreifbýli sem hefur heppnast afar vel.

Nauðsynlegt er að ráðin verði bót á lélegu farsímasambandi og dreifikerfi almannaútvarps á afmörkuðum svæðum við þjóðveg 1, í dreifbýli og á vinsælum útivistarsvæðum á Vesturlandi af öryggisástæðum.

Vesturland er ákjósanlegur staður fyrir tengingu á háhraðafjarskiptastreng við útlönd enda utan skilgreindra hamfarasvæða. Í því felast miklir möguleikar í uppbyggingu gagnavera og gagnavinnslu á Vesturlandi.

Orkumál

Haustþing SSV 2021 fagnar því að hafinn er undirbúningur að lagning Holtavörðuheiðarlínu 1, frá Brennimel í Hrútatungu, enda er hún mikilvægur hlekkur í endurnýjun á núverandi byggðalínu. Línun, 220 kV raflína, verður hluti af nýrri kynslóð byggðalínu. Meginmarkmið með byggingu hennar er að auka afhendingaröryggi og afhendingargetu á landinu og tryggja að flutningskerfið standi ekki í vegi fyrir atvinnuuppbyggingu og eðlilegri þróun byggða á landinu. Mikilvægt er að framkvæmdir við stofnlínu hefjist sem fyrst.

Nauðsynlegt er að endurnýja svæðisstofnlínuna á Snæfellsnesi, frá Vatnshömrum í Vegamót, en hún er tæplega 50 ára gömul og 62 km löng. Auka þarf flutningsgetu línunnar með spennuhækkun í 132 KV. Það leysir spennuvandamál, bætir afhendingaröryggi og aðgengi að raforku sem í dag er ábótavant. Þá er afar brýnt að leggja 132 kV stofnlínu frá Glerárskógum í Dalabyggð í Vogaskeið á Snæfellsnesi. Þessi lína myndi skapa hringtenginu (N-1) á Snæfellsnesi og auka verulega afhendingaröryggi rafmagns þar og í Dalabyggð.

Mikilvægt er að endurnýja stofnlínuna frá Hrútatungu í Glerárskóga til að tryggja aukið afhendingaröryggi, auk þess að efla svæðislínuna á Akranes þar sem fyrirhugaðar eru framkvæmdir við orkusækin fyrirtæki á Akranesi og í Hvalfjarðarsveit. Mjög mikilvægt er að byggja upp varaafli á Vesturlandi á meðan afhendingaröryggi er ekki nægjanlegt. Þetta á sérstaklega við í Dölum og á Snæfellsnesi.

Vinna þarf áfram að endurnýjun loftlínukerfis með jarðstrengjum í dreifbýli á Vesturlandi til að tryggja afhendingaröryggi rafmagns. Þá er nauðsynlegt að flýta framkvæmdum við þrífösun á rafmagni í dreifbýli til að þessa styðja við byggðapróun og stuðla að því að landbúnaðar náí að þróast í takt við tímann og ferðaþjónusta geti eflst í dreifbýli.